บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1 (ปราจีนบุรี) กลุ่มงานกฎหมาย โทร 037-211140 ต่อ 123

ที่ ทส 0911.10/ 5927 **วันที่** 17 ธันวาคม 2550

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

เรียน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วน
หัวหน้ากลุ่มงานทุกกลุ่ม
หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1 (ปราจีนบุรี) ขอส่งสำเนาหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนมาก ที่ ทส 0905.4/11946 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2546 แจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ในการออกคำสั่งทางปกครอง สั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมในอุทยานแห่งชาติ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้น ๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว ย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

(นายวินิจ ภู่เนาวรัตน์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1 (ปราจีนบุรี) กลุ่มงานบุคคลหมายเ โทร 037-211140 ต่อ 123

เนื่องจาก มาตรา 40[9] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองทราบ ดังนั้นคำสั่งทางปกครองที่สั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิม ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม จึงต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวทราบ

อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 50[10] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวว่า ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบว่าอาจยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ ผู้ออกคำสั่งทางปกครองภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งที่กำหนดไว้ในมาตรา 44[11] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยว่า ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลา

---

[9] **มาตรา 40** คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในการที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

[10] **มาตรา 50** คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

[11] **มาตรา 44** ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

ในการพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 45[12] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา 90 วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49[13] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยแยกออกเป็น 2 กรณี

ก. ถ้ามีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

ผู้รับคำสั่งมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองคัดค้านคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา 90 วันนับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ข. ถ้าในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์แล้วแต่ผู้มีอำนาจยังไม่วินิจฉัยอุทธรณ์

ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในประเด็นการพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้า รวมทั้งสามารถฟ้องในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธิฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

สำหรับวิธีการยื่นคำฟ้องนั้น คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น หรือยื่นโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้โดยถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่พนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง

ฉะนั้น เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ใช้อำนาจตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีคำสั่งทางปกครองให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิม ออกไปให้พ้น

---

[12] มาตรา 45 ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่งพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุผลจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าวในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

[13] มาตรา 49 การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจ้งจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

อุทยานแห่งชาติหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม ให้ถูกต้องและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงให้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามแบบ อช. ม. 22 (ก) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

ข้อ 4 การแจ้งคำสั่งทางปกครองตามข้อ 3 ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมวด 4 โดยเคร่งครัด กล่าวคือให้ส่งหนังสือ (แบบ อช.ม. 22 (ก)) แจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่ในขณะที่หนังสือไปถึง หรือในการดำเนินการเรื่องนี้ที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว ตามมาตรา 69[14] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในกรณีแจ้งโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่งถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำหนังสือไปส่งไม่พบผู้รับและหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้นหรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับก็ให้วางหนังสือนั้น หรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้วตามมาตรา 70[15] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539[16] บัญญัติว่า

"เจ้าพนักงานที่จะเป็นพยานในการวางหนังสือหรือปิดหนังสือเพื่อแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่จะต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ในกรณีที่ผู้รับไม่ยอมรับหรือไม่มีผู้รับ ได้แก่

(1) เจ้าพนักงานตำรวจ

(2) ข้าราชการส่วนกลาง

(3) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ ได้แก่

---

[14] มาตรา 69 การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณาหรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่ในขณะที่ไปถึง

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้วการแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

[15] มาตรา 70 การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่งถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับและหากได้ส่งกับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อเจ้าหน้าที่พนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่เป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

[16] ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 5 ก วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539

(ก) กำนัน

(ข) แพทย์ประจำตำบล

(ค) สารวัตรกำนัน

(ง) ผู้ใหญ่บ้าน

(จ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(ฉ) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(ช) ข้าราชการประจำอำเภอหรือจังหวัด"

การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนด 7 วัน นับแต่วันส่ง สำหรับกรณีภายในประเทศ และ 15 วัน สำหรับกรณีต่างประเทศ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น ตามมาตรา 71[17] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในกรณีที่มีผู้รับเกิน 15 คนให้ปิดประกาศ ณ ที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่และที่ว่าการอำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนาก็ได้ ถือได้ว่าผู้นั้นได้รับแจ้งแล้วเมื่อล่วงพ้นระยะเวลา 15 วันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีปิดประกาศดังกล่าวตามมาตรา 72[18] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในกรณีไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกิน 100 คน ให้แจ้งเป็นหนังสือโดยประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลา 15 วันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีประกาศในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวตามมาตรา 73[19] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน อาจแจ้งทางโทรสารก็ได้แต่ต้องเก็บหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งหนังสือคำสั่งทางปกครองตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามที่กล่าวข้างต้นให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจจะกระทำได้ กรณีนี้ถือว่าได้รับแจ้งเป็นหนังสือ

---

[17] มาตรา 71 การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดเก้าสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

[18] มาตรา 72 ในกรณีที่มีผู้รับเกินห้าสิบคนเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทราบตั้งแต่เริ่มดำเนินการในเรื่องนั้นว่าการแจ้งต่อบุคคลเหล่านั้นจะกระทำโดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของเจ้าหน้าที่และที่ว่าการอำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนาก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

[19] มาตรา 73 ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนาหรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งเป็นหนังสือจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นก็ได้ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

แล้วนับแต่วันส่งโทรสาร เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น ตามมาตรา 74[20] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 5 นอกจากการแจ้งคำสั่งโดยวิธีการตามข้อ 4 แล้ว ให้ดำเนินการปิดประกาศคำสั่งดังกล่าว ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ และสถานที่เกิดเหตุนั้น แห่งละ 1 ชุด แล้วจัดทำบันทึกการปิดประกาศไว้เป็นหลักฐาน ตามแบบ อช.ม. 22 (ข) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

กรณีไม่ทราบตัวผู้กระทำผิด ก็ให้ดำเนินการปิดประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ 6 การกำหนดเวลาให้ผู้กระทำความผิด หรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้ใช้ดุลยพินิจกำหนดตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์และตามควรแก่กรณีโดยคำนึงถึงระยะเวลาที่กฎหมายให้ถือว่าผู้รับแจ้งได้ทราบคำสั่ง และระยะเวลาใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของผู้กระทำความผิดหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง

เมื่อปรากฏว่าผู้กระทำผิดหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งได้อุทธรณ์คำสั่งเช่นว่านั้นก็ให้พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หมวด 2 โดยเคร่งครัด กล่าวคือ ให้อุทธรณ์ได้โดยยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย โดยที่การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับ ทั้งนี้ ตามมาตรา 44[21] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กล่าวคือผู้ที่จะสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งไว้ก่อน คือ ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่ง

---

[20] มาตรา 74 ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้นและต้องจัดส่งคำสั่งทางปกครองตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามหมวดนี้ให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจกระทำได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมดังกล่าวเว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

[21] อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 11

ทางปกครองดังกล่าวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 56[22] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตน ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าวในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา 45[23] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสามคือผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539[24]

ข้อ 7 เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้แจ้งคำเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้กระทำความผิด หรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณีโดยคำเตือนนั้นให้ระบุมาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน และระบุค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับทางปกครองแล้วแต่กรณี ซึ่งการกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือนไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าที่

---

[22] มาตรา 56 เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

[23] อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 12

[24] ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 17 ก วันที่ 22 พฤษภาคม 2540

ได้กำหนดไว้ ตามมาตรา 59[25] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาดำเนินการและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการ โดยให้แจ้งเตือนก่อนเริ่มดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควร ตามแบบ อช.ม. 22 (ค) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

(2) ปิดประกาศคำสั่งแจ้งเตือนตาม (1) ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่และสถานที่ที่จะดำเนินการแห่งละ 1 ชุด โดยให้ปิดประกาศก่อนเริ่มดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควร แล้วจัดทำบันทึกการปิดประกาศไว้เป็นหลักฐาน ตามแบบ อช.ม. 22 (ง) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

(3) ให้จัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการ บัญชีทรัพย์สินที่ทำลายหรือรื้อถอน หรือทรัพย์สินอื่นที่ได้เก็บรักษาไว้ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ แผนที่สังเขปบริเวณที่ดำเนินการ พร้อมภาพถ่าย แล้วนำเรื่องราวทั้งหมดพร้อมพยานหลักฐานไปแจ้งความลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน ณ สถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ในทันที

(4) รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยด่วน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539[26] ซึ่งกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ข้อ 1 บัญญัติว่า "การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้เป็นไปกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน" และในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ประสานงานขอความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินการด้วย และให้ใช้มาตรการทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็น

---

[25] มาตรา 59 ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา 58 เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้

คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(1) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดแจ้ง แต่จะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(2) ค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับทางปกครองแล้วแต่กรณี

การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้

[26] ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 5 ก วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครองโดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด ตามมาตรา 56[27] วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 8 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามข้อ 7 แล้ว ได้เสียค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นไปเป็นจำนวนเท่าไร ผู้กระทำความผิดหรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายนั้นทั้งหมด พร้อมทั้งชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ตามมาตรา 58 (1)[28] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ต้องรับผิดชำระเงินตามวรรคหนึ่งทราบและนำเงินมาชำระภายในระยะเวลาอันสมควร ตามแบบ อช.ม. 22 (จ) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามหนังสือแจ้งให้ชำระเงินตามวรรคสองหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ต้องรับผิดชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน ตามมาตรา 57[29] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยใช้หนังสือ ตามแบบ อช.ม. 22 (ฉ) ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคสาม ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึด หรืออายัด ทรัพย์สินของผู้นั้น ทั้งทรัพย์สินที่รื้อถอนและทรัพย์สินที่ได้เก็บรักษาไว้ในครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหรือทรัพย์สินอื่นของผู้นั้น แล้วนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระจนครบถ้วน สำหรับวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

---

[27] อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 22

[28] มาตรา 58 คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับทางปกครองฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่

(2) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใด มีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองจำนวนเท่าใด สำหรับในกรณีใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญา หรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะเจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

[29] มาตรา 57 คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อนำเงินชำระให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดยอนุโลม ตามมาตรา 57[30] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ส่วนการสั่งยึด หรืออายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวเป็นอำนาจของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539[31]

ข้อ 9 ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครองพนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้ ตามมาตรา 60[32] วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 10 การดำเนินการเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติจะต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น เหมาะสมแก่พฤติการณ์ และสมควรแก่กรณีเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ

(2) เมื่อปรากฏเหตุอันจะต้องกระทำเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติตาม (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหรือทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยด่วนเพื่อพิจารณาต่อไป

(3) ในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจกระทบกระเทือนแก่สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใดของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ 2 – 9 ดังกล่าวข้างต้นโดยอนุโลม

ข้อ 11 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลใดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิม ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี เมื่อผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นไม่ประสงค์จะทำลายหรือรื้อถอนหรือกระทำการใดๆ แต่ประสงค์จะบริจาคให้กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบและ

---

[30] เพิ่งอ้าง

[31] ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 5 ก วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542

[32] มาตรา 60 เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามมาตรา 59 การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีจำเป็นเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้

พิจารณาว่า การรับไว้จะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการหรือไม่ อย่างไร แล้วรายงานให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาสั่งการ

ข้อ 12 ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้ และการอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 62[33] แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 13 การบังคับชำระหนี้ ตามข้อ 8 ไม่ตัดสิทธิกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่จะดำเนินคดีแพ่ง และคดีล้มละลายกับผู้ต้องรับผิดชำระหนี้แต่อย่างใด

ในกรณีที่จะต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแพ่ง หรือคดีล้มละลายตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการประมวลเรื่องราวทั้งหมดพร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสนอกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาดำเนินการ

ข้อ 14 การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้นี้ เป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการ จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยบุคคลภายนอกซึ่งอ้างว่าได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ทั้งนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5[34] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

---

[33] **มาตรา 62** ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

[34] **มาตรา 5** หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

และในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวหากมิได้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดทางแพ่งเป็นการส่วนตัว ตามมาตรา 8[35] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ข้อ 15 การแจ้งความลงบันทึกประจำวันและการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและกรมอุทยานแห่งชาต สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง รวมทั้งในกรณีที่มีการสอบสวนทางวินัยข้าราชการ

ข้อ 16 การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 สามารถสรุปขั้นตอนตามแผนภาพแสดงขั้นตอนการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และแผนภาพแสดงคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ท้ายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัตินี้

---

[35] มาตรา 8 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

แบบ อช. ม. 22 (ก)

ที่..... .....

.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

เรื่อง สั่งให้ผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี)

เรียน (นาย / นาง / นางสาว / ผู้จัดการห้างหุ้นส่วน / ผู้จัดการบริษัท ฯลฯ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาบันทึกการจับกุม / ตรวจสอบ การกระทำความผิดในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ.....
..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

2. สำเนาหลักฐานการแจ้งความกล่าวโทษดำเนินคดี ปจว. ข้อ.....
ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ..... เวลา..... น.
สถานีตำรวจภูธร.....

3. สำเนาประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ฉบับลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

4. (เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา.....น. คณะเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย.....
ได้ดำเนินการตรวจปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ.....
.....ท้องที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ปรากฏว่าได้ตรวจพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา..... ฐาน.....
.....
ซึ่งมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่า (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) เป็นผู้กระทำความผิด หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น คณะเจ้าหน้าที่จึงได้ดำเนินการแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร.....เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ตาม ปจว. ข้อ.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา..... น. (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 และ 2)

ดังนั้นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....(ปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย 3) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 สั่งให้ (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ..... หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี, โดยระบุให้ละเอียดและชัดเจนว่าให้ทำอะไร อย่างไร) ให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ..... หาก (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามที่กำหนด โดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายมีความจำเป็นต้องดำเนินการ (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ.....หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี) เสียเอง โดย (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้นทั้งหมด เป็นจำนวนเงิน*..... บาท (.....) พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว

อนึ่ง ขอเรียนว่า (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนี้ต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ..... (ผู้ออกคำสั่ง) ภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งนี้ โดยคำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ ระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย แต่ทั้งนี้การอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งนี้ เว้นแต่จะได้มีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับโดยชัดแจ้ง

และขอเรียนว่า ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ ท่านในฐานะผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยแยกออกเป็น 2 กรณี

ก. ถ้ามีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

ผู้รับคำสั่งมีสิทธิฟ้องคดีคัดค้านคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา 90 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ข. ถ้าในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว แต่ผู้มีอำนาจยังไม่วินิจฉัยอุทธรณ์

ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในประเด็น การพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้า รวมทั้งสามารถฟ้องในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธิฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

สำหรับวิธีการยื่นคำฟ้องนั้น คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำนาหรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น หรือยื่นโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้โดยถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่พนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

* ให้ระบุจำนวนเงินให้ชัดเจน โดยคิดประมาณการจากค่าแรงงานว่าใช้คนงานกี่คนๆ ละเท่าใดต่อวัน จำนวนกี่วัน ค่าเช่ายานพาหนะขนส่ง ค่าเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรกล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

แบบ อช. ม. 22 (ข)

คำสั่งหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

ที่...../.....

เรื่อง ให้ (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ..... หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี)

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา.....น. คณะเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย.....

ได้ดำเนินการตรวจปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ.....

.....ท้องที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ปรากฏว่าได้ตรวจพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา..... ฐาน.....

.....

ซึ่งมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่า (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) (กรณีไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิดก็ไม่ต้องระบุ) เป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น คณะเจ้าหน้าที่จึงได้ดำเนินการแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร.....

เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ตาม ปจว. ข้อ.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา.....น.

ดังนั้นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 สั่งให้ (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ.....หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี, โดยระบุให้ละเอียดและชัดเจนว่าให้ทำอะไร อย่างไร) ให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามที่กำหนดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายมีความจำเป็นต้องดำเนินการ (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ.....

หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี) เสียเอง โดย (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้นทั้งหมด เป็นจำนวนเงิน *.....บาท (.....) พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว โดย (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนี้ต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....(ผู้ออกคำสั่ง) ภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับคำสั่งนี้ โดยคำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ ระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย แต่ทั้งนี้การอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งนี้ เว้นแต่จะได้มีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับโดยชัดแจ้ง

อนึ่ง ขอเรียนว่า ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ ท่านในฐานะผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยแยกออกเป็น 2 กรณี

ก. ถ้ามีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

ผู้รับคำสั่งมีสิทธิฟ้องคดีคัดค้านคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา 90 วันนับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ข. ถ้าในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว แต่ผู้มีอำนาจยังไม่วินิจฉัยอุทธรณ์

ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในประเด็น การพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้า รวมทั้งสามารถฟ้องในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธิฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

สำหรับวิธีการยื่นคำฟ้องนั้น คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น หรือยื่นโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้โดยถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่พนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง

สั่ง ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. .....

(.....)

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

* ให้ระบุจำนวนเงินให้ชัดเจน เช่นเดียวกับ [illegible]

ที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองเป็นเงิน จำนวน.....บาท(.....)
ตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 โดย (ท่าน / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าใช้จ่ายดังกล่าว จำนวน.....บาท (.....) พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ แต่การกำหนดค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้นี้

อนึ่ง ขอเรียนว่า การกระทำซึ่งเป็นการต่อสู้ขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ และผู้กระทำการต่อสู้ขัดขวางจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาอีกทางหนึ่งด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(.....)
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

แบบ อช. ม. 22 (ง)

ประกาศหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

เรื่อง ให้ (นาย / นาง / นางสาว / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ..... หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี)

ตามที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้มีคำสั่งที่...../..... ลงวันที่..... เรื่อง..... ..... ดังรายละเอียดตามสำเนาคำสั่งแจ้งเตือน (แบบ อช. ม. 22 (ค)) แนบท้ายประกาศนี้ นั้น

ปรากฏว่า ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว แต่ (นาย / นาง / ห้างหุ้นส่วน / บริษัท ฯลฯ) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยปราศจากเหตุอันสมควร

ดังนั้น หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ..... หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี) ปรากฏตามสำเนาคำสั่งที่...../.....เรื่อง..... .....แนบท้ายประกาศนี้ โดยพนักงานเจ้าหน้าจะเริ่มดำเนินการ (ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ..... .....หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี) ตั้งแต่วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....เป็นต้นไป

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(.....)

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

หลักฐานการปิดประกาศ แบบ อช. ม. 22 (ง)

.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ภายในวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....(กำหนดเวลาพอสมควร)

สำหรับวิธียื่นคำฟ้องนั้น คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้นนั้น หรือยื่นโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้โดยถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่พนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

แบบ อช. ม. 22 (ฉ)

ที่ ทส...../.....

.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

เรื่อง (เดิม) ตามแบบ อช. ม. 22 (ก)

เรียน (บุคคลเดิม) ตามแบบ อช. ม. 22 (ก)

อ้างถึง หนังสือตามแบบ อช. ม. 22 (จ)

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้แจ้งให้ท่านทราบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการ.....
.....แล้ว
ปรากฏว่าได้เสียค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ไปเป็นเงินจำนวน.....บาท(.....)
ซึ่งตามกฎหมายท่านมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปดังกล่าวทั้งหมด พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่และขอให้ท่านนำเงินจำนวน.....บาท
(.....) พร้อมเงินเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปชำระแก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ ครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ท่านไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว จึงเรียนเตือนมายังท่านให้ท่านนำเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวจำนวน.....บาท (.....)
พร้อมเงินเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปชำระแก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....
ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....ภายในวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....(ต้องไม่น้อยกว่า 7 วันนับแต่ได้รับหนังสือนี้)

หากท่านเพิกเฉยไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองดำเนินการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของท่านทั้งทรัพย์สินของท่านที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ครอบครองไว้ และหรือทรัพย์สินอื่นของท่าน แล้วนำออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วนต่อไป

อนึ่ง การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ดังกล่าว ไม่ตัดสิทธิของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่จะดำเนินคดีแพ่งและคดีล้มละลายกับท่านแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ.....

แผนภาพแสดงขั้นตอนการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

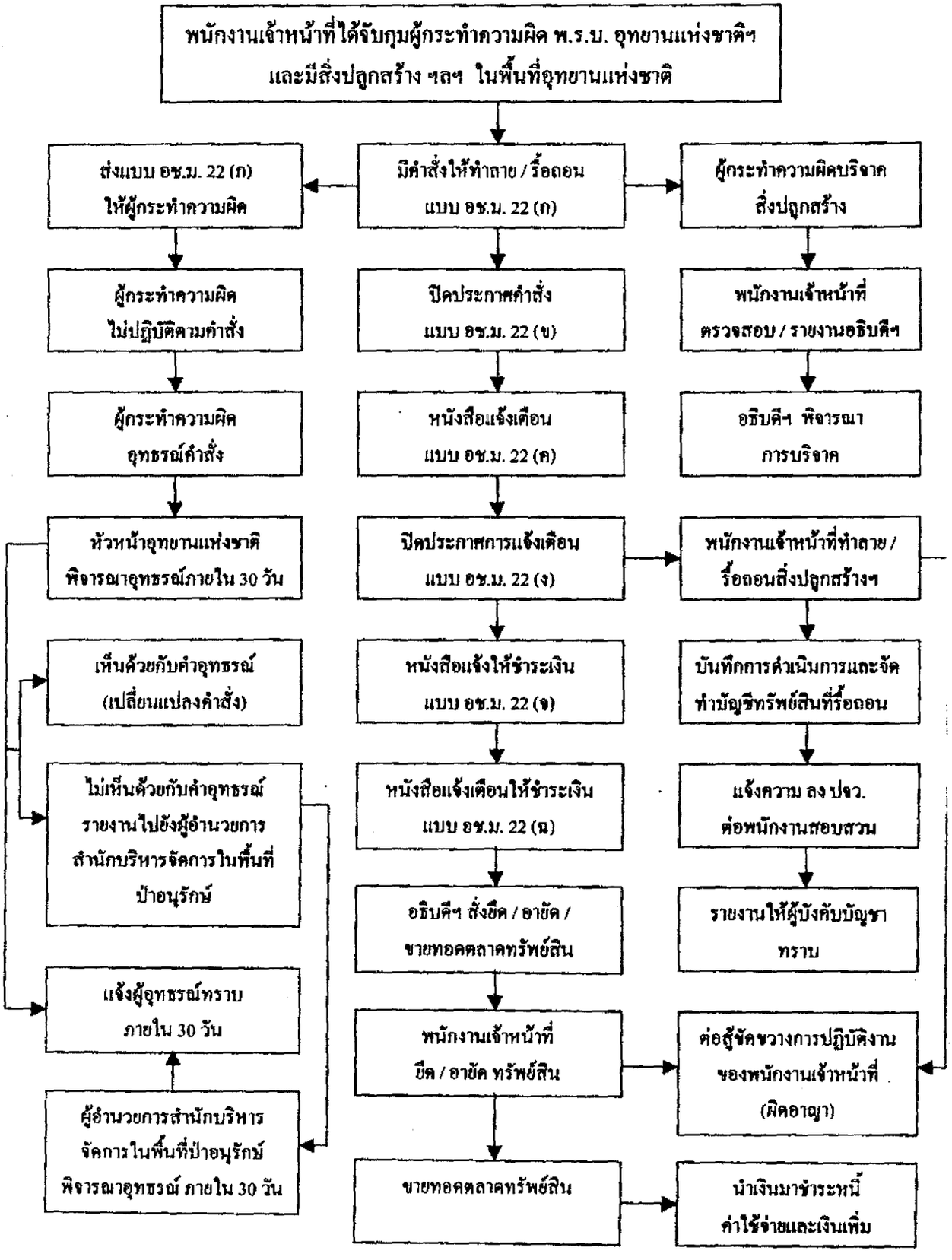
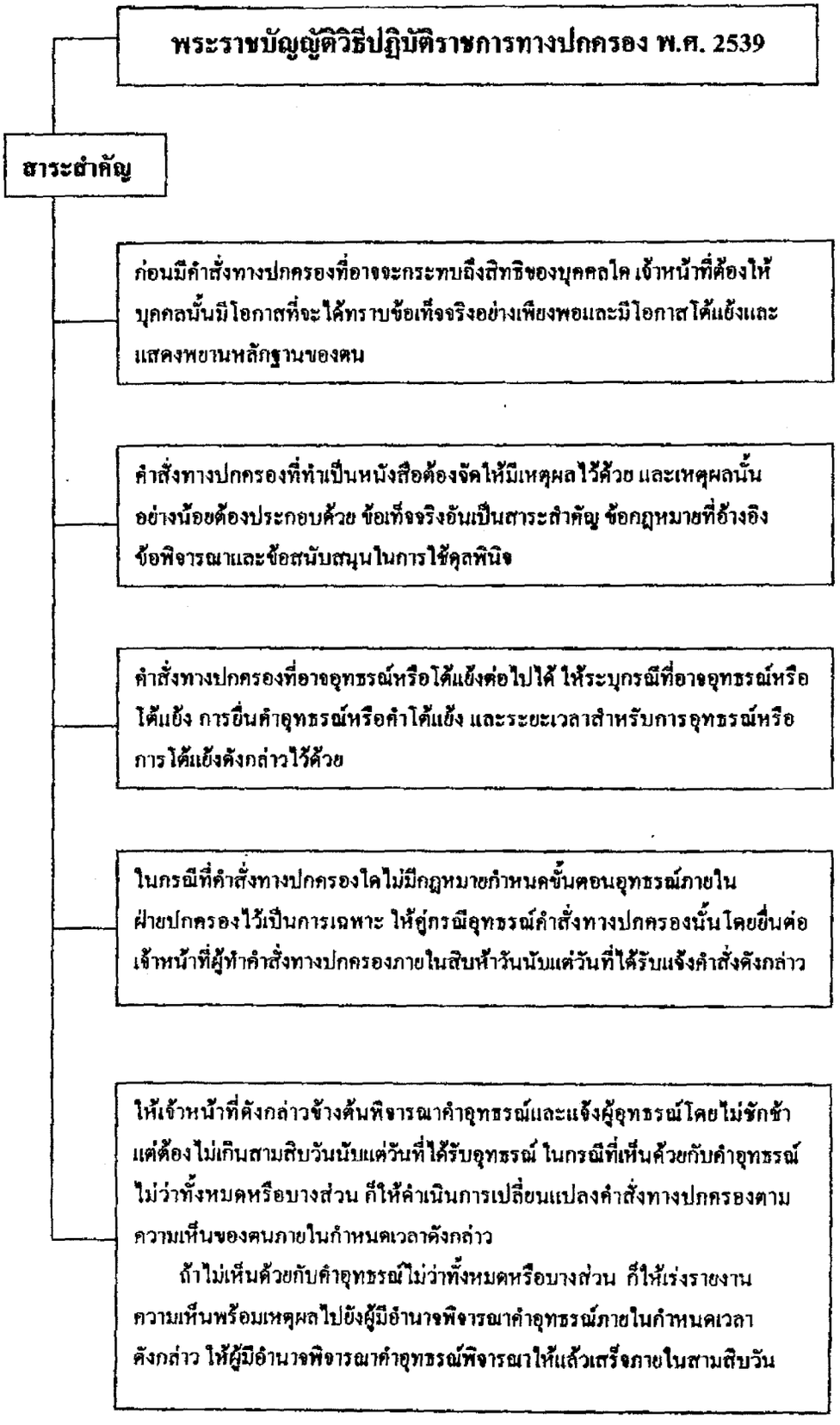
แผนภาพแสดงคำสั่งทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539